

Muliaq

Föreningen Sverige-Grönlands medlemsblad

Nr 1/12

Grönländska barn gör succé i New York, sid 4

Social omvälvning i arktiska megatrender, sid 8

Järn, guld och diamanter väcker oro och hopp, sid 14

Aasivik kommer tillbaka

Mina starkaste och samtidigt jobbigaste möten med Grönland skedde på sommarlägren Aasivik under åttiotalet. Upp till 500 människor

som bodde i tält och tillsammans skapade och delade livet under primitiva former. Rockmusik på nätterna och rådslag om dagarna. Teater, kalattuut, hantverk, jakkonster, dans - en fantastisk ingång till både modern och gammal grönländsk kultur.

Men som främling kände jag mig ibland utanför och de kylslagna arktiska nätterna gjorde campinglivet hårt. Mer än en gång ångrade jag att jag inte rest till Mallorca i stället. Just då såg jag min kärlek till Grönland som en krigargärning som krävde stor kämpaglöd och oppoffring. Och mycket kamp var det också på Grönland på den tiden. Stora frågor som frigörelse från Danmark och resterna av kolonialism. Utträde ur EU och slut på illegalt torskfiske. Hotet från det kanadensiska Arctic Pilot Project för att nämna några.

Aasivikrörelsen hade sin upprinnelse i 70-talets frihetslängtande ungdomsgeneration. I drygt tio år samlades både unga och gamla till sommarmötena på olika platser längs Grönlands kust. Mötena hade stor betydelse för att stärka gemenskap och framtidstro och fungerade som växthus för många av senare tids politiker. Idag känns det nästan lite kult att ha upplevt Aasivik-mötena. Minnena därifrån är outplånliga.

Därför känns det fantastiskt att Aasivik nu är på väg tillbaka efter 25 års uppehåll. En generalförsamling har hållits och syftet har formulerats. Bl a sägs att traditioner ska föras vidare till barn och unga för att skapa förståelse för den grönländska kulturen. Rusdrycker är bannlysta och rörelsen ska vara fri från politiska bindningar men ordet ska vara fritt. Aktiviteter ska finnas för både unga och gamla i form av workshops, idrott, kultur och musik. Datum är fastlagt till den 21-28 juli men var är ännu inte bestämt.

Sylvia Hild

Iluliaq

En tidning från Föreningen Sverige-Grönland. www.sverige Gronland.com
Redaktionen består av:

Ordförande Sylvia Hild, Helgagatan 36 F, 118 58 Stockholm

Telefon: 070-303 96 30, e-post: sylvia.hild@comhem.se

Sekreterare: Joel Åsblom, tel: 08-740 68 78, e-post: asblom@rocketmail.com

Föreningens kassör är Mats Gullberg, tel: 08-660 91 79,
e-post: matsgullberg2003@yahoo.se

EU:s sälskinnsförbud ger problem på Grönland

Den grönländska fiskeri- och fångstorganisationen KNAPK har tryckt på alarmknappen. EU:s förbud mot import av sälskinnsprodukter har fått allvarliga konsekvenser.

Grönland har visserligen undantagsregler men signalerna från EU har lett till att hela världshandeln med sälskinn har gått i stå. I Danmark och på Grönland ligger upp emot en miljon sälskinn i osålda lager.

Många fångstmän säljer bara skinn i 1-2 månader. I september 2011 såldes 1000 skinn för 270 kr st på auktion i Köpenhamn. KNAPK anser att förbudet är olagligt och varnar för att det kan skada ekosystemen i vattnen.

Sälbeståndet växer okontrollerat med en miljon om året och enligt uppgifter från Grönlands Naturinstitut så återbeståndet på 17,5 miljoner sälar i Nordatlanten 16 miljoner ton fisk och skaldjur varje år. Men all denna fisk är inte nog för att mätta sälarna som nu blir allt magrare och situationen varslar om en hotande hungerskatastrof i Arktis. Samtidigt hotas förstås den grönländska fiskenäringen.

Så från grönländskt håll kräver man nu att Danmark tar sitt ansvar och verkar för att importförbudet upphävs. Med hänvisning till FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter. ”Staten är också förpliktigad att ta till åtgärder för att avvärja negativa ekonomiska efterverkningar av handlingar som skadar fångstmännens livsvillkor i Arktis”, säger KNAPK:s ordförande Leif Fontaine till danska Politiken.

Han menar att sälfångsten garanterar sysselsättning och höjd levnadsstandard

överallt på Grönland men framför allt i ytterområdena.

Idag ligger underskottet från sälskinns-handeln på 32 miljoner danska kronor. Ett sätt att rädda situationen för fångstmännen kan vara att höja kvaliteten på skinnen som idag är sämre än de norska och kanadensiska. Man bör söka nya marknader i Ryssland och Asien. Efter press från djurrättsorganisationer har dock Ryssland, Vitryssland och Kazakstan stoppat all import av sälskinn. Kina har däremot visat sig intresserat men ställer krav på kvalitet och leveranssäkerhet. De kan också tänka sig en utveckling av olika sälköttprodukter och andra fiske-riprodukter som t ex haj.

Samtidigt är det brist på sälkött i de grönländska butikerna. Arctic Green Food kan inte leverera eftersom det bara är i Maniitsoq som man inhandlar sälkött. På andra inhandlingsställen tar man bara emot fisk.

Uummannaqs barn gjorde succé i NYC

Scandinavia House i New York City har haft en Grönlandsvecka. Och temat för veckan var barnen i Nordgrönland och Uummannaq Music Festival, som vi skrivit om tidigare.

Trots ett riktigt dåligt väder strömmade publiken till de olika evenemangen och extra stolar fick sättas in.

Först ut var visningen av den prisbelönta filmen Inuk, en fransk produktion i samarbete med Uummannaqbon Ole Jørgen Hammeken. Filmen handlar om några barn på barnhemmet i Uummannaq som får göra en resa med hundsläde på inlandsisen. En dramatisk resa för att söka sina rötter.

The Tale of Uummannaq är en dokumentärfilm av Galya Morell, en av initiativtagarna till Uummannaq Music Festival. I filmen och på scenen inför New Yorkpubliken berättade hon om det fantastiska projektet som satt Uummannaq på världskartan och lockat till sig internationellt kända artister. När det var

dags för Greenland Children's Day fick besökarna smaka på den grönländska kulturen mer handgripligt. Tillsammans med en grupp barn från Uummannaq iscensattes olika spel, musik och workshops där man bl a gjorde masker. Tanken var att bygga en vänskapsbro mellan de två städerna.

Air Iceland utökar rutterna till Grönland

Resenärer till Grönland kan nu enklare ta vägen via Island. Foto: Ingmarie Åsblom.

Den som gärna vill kombinera en resa till Grönland med ett besök på Island kan glädje sig åt att trafiken mellan de båda öarna kommer att intensifieras i sommar.

Nu under våren utökas Icelandairs dotterbolag Air Iceland's flygplansflotta med två nya plan av modellen Dash-8-200.

Dessa flyg kommer att göra det möjligt för flygbolaget att trafikera sträckan mellan Reykjavik och Ilulissat sex gånger per vecka. Sedan tidigare finns även direktförbindelser mellan Island och huvudstaden Nuuk samt till Narsarsuaq i söder och östgrönländska Kulusuk.

De nya flygplanen är identiska med de tvåmotoriga Dashplan som Air Greenland använder för inrikestrafiken och har tidigare använts av ett amerikanskt flygbolag. Nu har de byggts om för att få plats

för mer bränsle, något som krävs för den långa flygrutten tvärs över Grönlands inlandsis.

Icelandair har under senare år satsat allt mer på den grönländska verksamheten där Air Iceland's passagerarantal ständigt ökat år för år. I början på 2011 lyckades man ro ett avtal i hamn med de grönländska myndigheterna som nu i allt större utsträckning flyger till Danmark via Island.

Detta var något som fick konkurrenten Air Greenland att gå i taket eftersom man tidigare haft i det närmaste monopol på den lukrativa Atlantrutten. Den ökade konkurrencen ledde förra året till att Air Greenland sänkte sina priser på en del av avgångarna mellan Köpenhamn och Kangerlussuaq.

Joel Åsblom

Nu vet man att nordborna odlade korn

I samband med de omfattande arkeologiska undersökningarna av de gamla nordboruinerna som gjorts på Grönland har man nu hittat rester av kornax i en gammal kökkenmödding.

Erik den Röde och hans efterkommande kunde alltså koka sin gröt och brygga sin öl av egna grödor vilket måste haft stor betydelse för kosthållet och överlevnaden.

Det gäng arkeologer från Nationalmuseet i Danmark som ägnat somrarna 2010 och 2011 åt att leta efter åkerbruk på Sydgrönland har alltså fått bingo. Tolv olika gårdaruiner har undersökts, några i trakten kring Qaqortoq och andra i Igaliku. Och även om det gått upp emot 800 år sedan gårdarna övergavs så är många av dem ganska väl bevarade med fullt synliga murverk av torv och sten.

Men man har fått överge de traditionella undersökningsmetoderna och tänka i nya banor när man gick till verket med utgrävningarna. Varken stolphål i husgrunder eller plogfårar finns på Grönland eftersom man byggde husen med sten och jordlagret är alltför tunt. Men kökkenmöddingarna visade sig innehålla en arkeologisk skatt.

En kortlivad historia

Kökkenmöddingarna är stora eftersom folk använt dem i flera hundra år.

Hushållsavfallet, som med tiden sjunkit ihop, är upp till en meter tjockt. Arkeologerna har grävt fram lager efter lager och fått en god inblick i hur folk levde. 300 kilo jordprover har analyserats. Och i det nedersta jordlagret, som alltså stammar från de första bosättningarna, har

Norboruiner granskas. Foto: Inge Kjær Kristensen

man funnit kornax. Axen är förkolnade vilket har fungerat som en utmärkt konserveringsmetod.

Man är helt säker på att axen kommer från lokalt åkerbruk. Vildväxande korn klarar inte det grönländska klimatet. Och att det skulle vara ditskeppat från Europa är också uteslutet eftersom ax tar för mycket plats i lastutrymmet.

Fynden visar alltså att de första nordborna odlade korn. Man var sin vana trogen från Island. Klimatet var då också varmare än idag. Men det dröjde inte länge förrän växtsäsongen blev alltför kort. Den tilltagande kylan omöjliggjorde odling och på 1300-talet inträdde den så kallade lilla istiden och det blev svårt för nordborna att överleva.

I den medeltida skriften Kongespeilet nämns i en bisats att det var vikingar som försökt odla korn på Grönland. Enligt forskarna så måste vikingarna ha odlat korn i det lilla formatet. Man tänker att de sådde korn i små inhägnader som inte var större än att de kunde vattna kornet och hålla hungriga djur på avstånd.

Uppgifterna är hämtade från www.videnskab.dk där du kan läsa mer om utforskningen av nordbogårdarna som även fortsätter i sommar.

Kuupik Kleist i Al Jazeera

Den arabiska TV-stationen Al Jazeera har i finansprogrammet Counting the Cost intervjuat Kuupik Kleist, Grönlands regeringschef. Den viktigaste frågan som araberna ville ha svar på gällde undersökningarna av oljeförekomster på Grönland.

På Grönland har det den senaste tiden varit en stor debatt om hur mycket pengar oljebolagen ska investera i landet. Kuupik Kleist gjorde i programmet klart att Grönland konkurrerar med den övriga världen när det gäller att dra till sig bolag. Han menade att Grönland därför försöker att ge intressenterna bästa möjliga villkor med hänsyn till skatter och krav på miljöskydd.

Han poängterade att de stora oljebolagen inte är särskilt intresserade av att investera stora pengar på Grönland med mindre de är säkra på att få något tillbaka.

Al Jazeera ville gärna veta om Kina hade bankat på dörren för att få tillgång till de grönländska resurserna. Varpå Kuupik Kleist svarade att man kände till Kinas intresse för Grönlands resurser och för det arktiska området över huvudtaget men att Grönland ännu inte fått några konkreta förfrågningar från Kina.

Flög CIA över Grönland?

I maj väntar Grönland att få den frågan besvarad. Efter stark press från Självstyret och med Danmarks goda minne görs en utredning om huruvida CIA-plan flu-

git över Grönland i samband med hemliga fångtransporter. Det var Wikileaks som väckte frågan och Grönland vill nu också veta om den danska regeringen gav sitt tillstånd till dessa transporter.

Varma källor hittade i

Kangersuatsiaq

Mitt inne i bygden Kangersuatsiaq växte grönt gräs och termometern stod på minus 21° i månadsskiftet januari-februari. I bygden, som ligger norr om Upernavik, steg i några dagar vit rök upp på tre ställen.

Och klippskrevorna var så varma att gräs tittade fram under stenarna. Enligt en lokalbo kom det till och med sommarlukt upp ur skrevorna.

Källorna ligger nära varandra och befinner sig på cirka 50 meters höjd över havet.

Några dagar senare hittade man ytterligare tre källor som var varma som en het radiator. De ligger på 94,5 meters höjd.

Det är fortfarande ett mysterium hur de varma källorna uppstått. Ingen av de äldre invånarna har sett något liknande under sina sjuttio år i bygden. Grönlands Geologiska Undersögelser, GEUS, ska ta sig an saken. Tidigare har folk i bygden lagt märke till ett jordskalv som var så starkt att tavlorna på väggen skakade märkbart.

Rättelse om Wille

Christiani

I förra numret av Iluliaq (nr 4/11) skrev vi om de två svenska scenkonstnärerna Wille Christiani och Oskar Hejll som gjorde succé i Nuuk.

Helt felaktigt uppgav vi att Wille Christiani arbetade för Cirkus Cirkör. Sanningen är att huvudman för projektet var Circus Arts/Burnt Out Punks.

Nio megatrender i Arktis

Seniorforskaren Rasmus Ole Rasmussen på NordRegio höll den 16 februari ett mycket intressant och initierat föredrag om Megatrender i Arktis. Han sade att den nuvarande hastigheten i de globala förändringarna har en avgörande påverkan på Arktis. Vissa aspekter i denna utveckling ses som megatrender eftersom de omfattar och påverkar allt annat. Till och med generna.

Det här är trender som är så starka att de kan stöpa om hela samhällen och förändra sättet att leva och tänka.

Och det är inte klimatförändringen som är det stora. Den typen av förändringar är man van vid i Arktis och har lättare att ställa om till. Nej det är den ökade urbaniseringen som får omfattande sociala, ekonomiska och kulturella konsekvenser. Den leder till ytterligare koncentration av den arktiska befolkningen på större och färre ytor.

En demagogisk förändring är redan skönjbar. De gamla stannar i de små samhällena medan de unga ger sig av för att studera eller arbeta och med dem följer kvinnorna som vill vara i närheten av barnen. Detta blir naturligtvis djupt olyckligt när det sociala livet och möjligheterna att upprätthålla ett familjeliv urholkas. Det påverkar också ekonomin.

Överexploatering dålig för välfärden

Ett fortsatt beroende av transporter och exploatering av naturtillgångarna fortsätter att dominera den arktiska ekonomin.

En synbar kontrast mellan den traditionella ekonomin och den storskaliga

NordRegios forskare Rasmus Ole Rasmussen.

internationella ekonomin med kapitalintensiv produktion. En ökande global konkurrens kombinerat med en överexploatering av naturtillgångarna leder till en strukturell och ekonomisk kris i många arktiska samhällen. Överutnyttjandet av de levande resurserna väntas inte ge det ekonomiska överskott som är nödvändig för att utveckla välfärden. De traditionella verksamheterna är fortfarande sårbara inför den internationella opinionen kring miljö och djurliv.

Turistnäringen växer och den framtida utvinningen av de omfattande landbaserade resurserna i Arktis baseras på ”företagsstäder” som ger få arbetstillfällen. Det mest betydande ekonomiska skiftet sker från den primära och sekundära sektorn till tjänstesektorn som finansieras med bland annat royalties från internationella bolag. Arktis förblir en region av högkostnadsproduktion, långt från marknaderna, glest befolkat och i en sträng miljö. Utvecklingen sker längs

Transporterna är en viktig del av infrastrukturen som staten även fortsättningsvis måste ta ansvar för.
Foto: Sylwia Hild.

med gränsområdena med en begränsad infrastruktur och få tillgängliga arbetstagare.

Mångfalden i fara

Klimatförändringen och den fortskridande föroreningen kommer att få en betydande inverkan på naturen och miljön.

Även om smältande havsis och glaciärer inte är förödande i sig så bidrar de till en ökad belastning på de lokala ekosystemen där de kombinerade effekterna kan leda till ackumulerade problem. Den biologiska mångfalden påverkas märkbart. På många håll har man dock varit förutseende och skyddat stora områden där inga förändringar eller kommersiella aktiviteter får göras.

Hantering av förnybara resurser är en klar utmaning som kräver medverkan av många aktörer på olika nivåer. I Arktis finns ofta gränsöverskridande intressen mellan nationer, regioner och samhällen

varför en bred samverkan inom resurshanteringen skulle vara till stor fördel.

Framtiden ställer krav på bättre utbildade människor. Här behövs nya initiativ för att göra det möjligt för samhällen att ta över makten över sin egen utveckling. Tjänstesektorn är idag den främsta inkomstkällan för de flesta familjer i Arktis. Denna sektor är hörnstenen för de lokala samhällena och blir alltmer nödvändig för att kunna upprätthålla de traditionella verksamheterna. Utbildningsmöjligheter och jobb måste göras tillgängliga så att de unga kan stanna kvar i samhället eller åtminstone i regionen. Att skapa arbete för kvinnorna är särskilt viktigt eftersom de oftast är mest utbildade medan okvalificerade och tekniska jobb utförs av invandrare.

Stark offentlig sektor

Den offentliga sektorn i Arktis är stor och staten deltar i de flesta reglerings- och

Ökande inflyttning till de större städerna skapar nya konsumtionsmönster.
Foto: Sylvia Hild.

planeringsåtgärder som i ökande omfattning ska ge stöd och ansvar åt de lokala självstyrena.

Lika betydelsefullt är att den privata sektorn gradvis tar över områden i den offentliga sektorn, främst inom detaljhandel, bostäder och företagstjänster. Inom fiskeriet har t ex individuellt överförbara kvoter och gemenskapskvoter blivit till olika former av privata partnerskap. På grund av de höga kostnaderna för infrastrukturen kommer den offentliga sektorn fortsätta att leverera den typen av tjänster.

Arktis har mycket stor potential att utveckla lokala energikällor baserade på icke fossila bränslen. Vind, sol, alger. Frågan är bara hur man skall transportera energi. Förnybar energi leder till en grönare ekonomi. Konsumtionsvaror strömmar in i Arktis och med dem skapas stora mängder avfall. Nödvändigheten av återvinning och ökad användning av återvinningsbara material kommer att leda till en ny inställning till avfallshandlingen.

Sjöfarten hittar nya vägar

Den förbättrade tillgängligheten till havs kommer att medföra en utökad sjöfart.

Och därmed nya risker för miljön. Kryssningsindustrin växer men ger inte några större fördelar för de små arktiska samhällena. När det gäller de allmänna kommunikationerna fortsätter de socioekonomiska begränsningarna att påverka priserna eftersom avgifterna baseras på mängden trafik.

Arktis är idag en medspelare på den globala arenan och står ofta i fokus för internationell uppmärksamhet. Men detta är också en potentiell källa till spänningar mellan behovet att utforska och kravet att bevara. Resursutvecklingen måste därför ske inom ramen för en "förvaltning" där man lägger större vikt vid hållbarhet och principen om rättvis fördelning.

De komplexa och snabba förändringarna kräver betydande ansträngningar för att upprätthålla den "förvaltning" som krävs både inom och mellan de arktiska staterna. Omsorgen om denna sårbara och livsviktiga region innefattar relevanta intressenter och det globala samhället i stort. För detta behövs nya data, kunskaper och information för att ännu mer på djupet förstå interaktionen mellan de olika systemen och nuvarande och framtida möjliga förändringar.

4500 år gamla trummor från Saqqaq-kulturen

Forskare på Nationalmuseets Center för Grönlandsforskning (SILA) har gjort en sensationell upptäckt.

På 80-talet grävde man fram två boplatser från Saqqaq-kulturen vid Qeqertasussuk och Qajaa vid Diskobukten.

Fynd av alla de slag vittnade om hur de första invandrarna på Grönland levde för över 4000 år sedan. En hel del odefinierade trästycken blev dock liggande och först nu har man till stor förvåning kunnat identifiera några av dessa som brottstycken av trummor.

Dessa träbitar kan närmast beskrivas som bågformiga lister av trä, 20-24 cm långa, 2 cm breda och 1,2 cm tjocka. På yttersidan är de försedda med en skåra, vilket man tagit som intäkt för att de här listerna är delar av en rund eller oval trumram. Av de historiska trummor man hittills känner till är det vanligt att trumramen består av flera sammansatta trästycken. Och skåran är till för att fästa den sentråd som spänner trumskinet. Trästycket från Qeqertasussuk kommer från gran som sannolikt drivit i land från Sibirien.

En enda träbit är dock inte tillräcklig för att säga något som trummans storlek. Men de fragment som finns visar stor överensstämmelse med trummor som Knud Rasmussen hämtade hem från Kanada under sin femte Thuleexpedition. Av detta kan man gott gissa att trummorna hade en diameter på minst 60 cm. Så stora trummor har man inte haft på Grönland i historisk tid.

Rekonstruktion har gjorts

En rekonstruktion har gjorts av trummor-

Arkeologen Martin Appelt och etnologen Natuk Lund-Olsen visar upp en rekonstruktion av Saqqaq-kulturens trumma. Foto: Grönlands Nationalmuseum.

na och de visar sig ha en kraftig och djup ton när man slår på dem.

Problemet med trummor är att de består av skinn och trä och därför inte står emot tidens tand så länge. Av den anledningen blir detta fynd unikt men väcker också en massa frågor. De äldsta boplatserna i Alaska från den sk Denbigh-kulturen (3500 år före Kristus) kan inte visa upp några fynd av trä men kanske hade de också trummor. De första spåren efter trummor i Alaska är 2000 år gamla. Och i Kanada är de äldsta bevarade trummorna från sen Dorset-kultur för tusen år sedan.

En sak vet vi dock nu. De första människorna som kom till Grönland förde också med sig den fascinerande kulturen kring trumsång och trumdans och inte minst angakoqtraditionen.

Fyndet från Qajaa kan man se på Grönlands Nationalmuseum. Det andra trästycket är utställt på museet i Qasigiannuit.

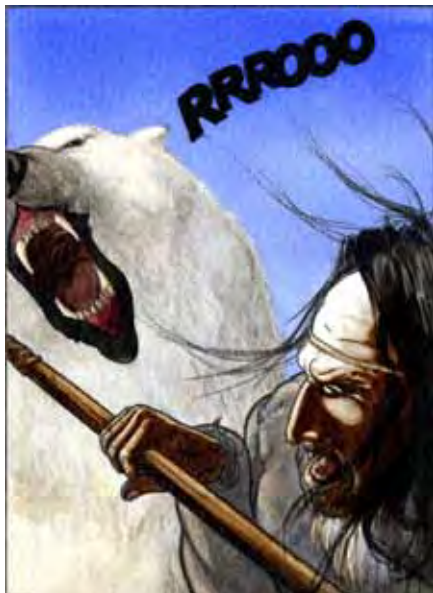
Nukas teckningar på Nordatlantisk Brygge

Ingen har väl missat Nuka Godtfredsens tecknade serie Oqaluttuaq om Grönlands förhistoria.

Nu visas för första gången originalteckningarna i utställningen Qanga - Tegnet Fortid på Nordatlantens Brygge i Köpenhamn.

31 originalakvareller till det första och andra albumet i serien. Till utställningen ansluter en rad interaktiva ljudspår som stöder handlingen i serien och följer publiken runt i utställningslokalen.

Serien är resultatet av ett unikt samarbete mellan Nationalmuseet, skolboksförlaget Ilinniusiorfik, Sermitsiaq och Nuka Godtfredsen. Hittills har det första albumet, Det første skridt, kommit ut medan tvåan Hermelinen väntas i mars.

Det har tagit Nuka två år att teckna varje album. Ytterligare två är planerade men han hoppas att hitta finansiärer till ett femte album också.

Bakom varje penseldrag ligger ett stort förberedande arbete för att kunna återge de olika grönländska redskapen, kläderna och tankegångarna så noga som möjligt. Både den konstnärliga och vetenskapliga kvaliteten är mycket hög. Nationalmuseet ser Nukas verk som likvärdigt med de historiska verken och anser att det skall kunna användas som historiska källor i framtiden.

Nuka har sin tecknarateljé vägg i vägg med arkeologerna och kan alltså förmedla deras kunskaper och de arkeologiska föremålen direkt i sina teckningar.

Olja en dålig idé

Grönlands professor i geologi, Minik Rosing, tycker att Grönland som oljenation är en dålig idé.

”Tron på att Grönland kan utveckla sig till en självständig nation med ett plötsligt stort oljeäventyr är inte särskilt god.

Det har vi sett på många andra ställen i världen. Det är också svårt att vara en liten självständig nation om man har mycket stora oljeresurser”, säger han till den danska tidningen Politiken.

Han menar att Grönland omedelbart måste satsa på helt andra områden anpassade till de förändringar som uppstår på grund av klimatförändringarna.

Det skulle vara mycket mer hanterbart för Grönland att ge service till lokala gruvnäringar. Man kan också bygga transithamnar för att serva de arktiska segelrutten som kommer att uppstå. Och

Professor Minik Rosing.

kanske satsa på lotstjänster, sjöräddning och service på det hela taget. Här har många grönländare stor kompetens och det passar dessutom grönländsk livsstil och samhällsstruktur, föreslår Minik Rosing.

Unga i bygderna får en chans

En donation på drygt femton miljoner dkr ska hjälpa unga människor i bygderna att under ett år få undervisning i sin hembygd.

Syftet är att de därefter ska erbjudas en utbildning om de så önskar.

Men principen är annars att man ska få chansen att komma vidare i livet oavsett om det gäller utbildning eller ej. Det viktigaste är att komma vidare med livet.

Undervisningen ska omfatta grönländska, danska, engelska och matematik. Den ska ske i bygdeskolan på eftermiddagarna och nivån motsvarar 10:e klass. 12 klasser ska inrättas med omkring 15 elever i varje. Kommunerna och Självstyret samarbetar om att utforma projektet.

Ett liknande projekt har redan genomförts i Itilleq. 12 av de unga fullföljde undervisningen med godkänt och några har fått jobb i bygden medan andra har sökt utbildning och rest.

15 unga i Niaqornaarsuk började i somras en liknande undervisning. Projektet har blivit en succé precis som i Itilleq. Deltagarnas glädje har smittat av sig.

Det är Villum Fonden och Velux Fonden som står bakom donationen. Projektet kör nu vidare i Upernavik Kujalleq och Tasiusaq nära Upernavik och även Niaqornaarsuk kan börja på en ny omgång i augusti. Donationen räcker att köra projektet i fem år.

Nyväckt intresse för gruvnäring

Flera internationella storföretag har åter igen fått intresse för att leta guld, malm och sällsynta metaller på Grönland där LKAB härom året avvecklade sin verksamhet.

Svenska LKABs dotterbolag Minelco avvecklade sin verksamhet på Grönland 2010 efter att under en period av fem år ha skördat närmare två miljoner ton olivin från en gruva i Fiskefjord, nio mil från Nuuk.

Sedan dess är det dock flera andra gruvbolag som börjat visa intresse för grönländsk gruvnäring. Det gäller exempelvis Angel Mining som fått tillstånd att återuppta verksamheten vid anrika gruvan Maamorilik "Svarta ängeln" i norra delen av Grönland. I söder har Nalunaq Gold Mine redan visat upp ett antal guldfyndigheter och målet är att kunna producera 700 kilo guld årligen.

Högst på agendan just nu står dock ett större projekt som London Mining be-

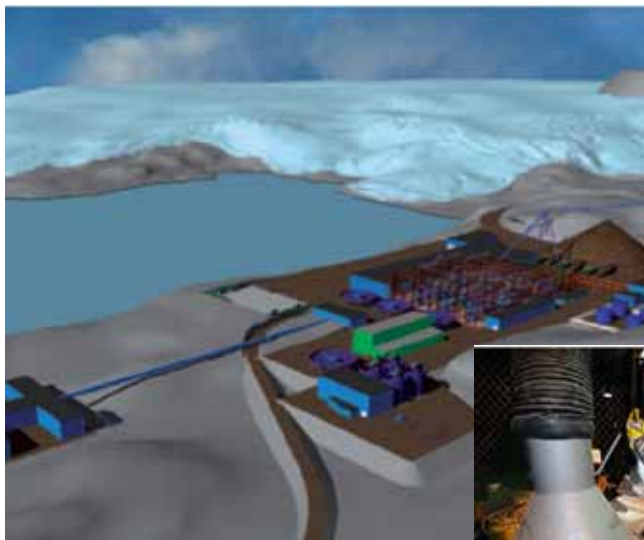
Eudilyt går att använda för smycken.

gärt att få starta där man vill bryta järnmalm vid Isukasia, utmed Godthåbsfjorden. Det handlar om en satsning där man även bygger ett mindre gruvssamhälle, ett vägsystem på flera mil samt en utskeppningshamn.

Grönlands nästan obegränsade tillgång till enorma mängder vattenkraft gör landet intressant för stora energikrävande industriprojekt. Sedan tidigare har aluminiumgiganten Alcoa ansökt om att

Alcoas smältverk kan bli Grönlands största industriprojekt.

London Mining har ansökt om att få etablera en malmgruva i botten av Godthåbsfjorden. Elförsörjningen kommer från vattenkraft.

få placera ett smältverk vid Maniitsoq där förutsättningen är att även få bygga ett vattenkraftverk.

Under den inledande etableringsfasen förväntas det finnas ett behov av en personalstyrka på 1 100 personer för att anlägga London Minings gruva och sedan 500 permanent anställda gruvarbetare.

Vid Angel Minings gruva Maamorilik kommer 100 personer att vara anställda för brytning av bly och zink medan guldgruvan utanför Nanortalik har 70 anställda.

Även i nordöstra Grönland finns intresse för gruvetablering där Ironbark Zinc har förhoppningar att kunna komma i gång med produktionen under 2015. Här förväntas man få mellan 200 och 300 anställda. I området mellan Narsaq och Qaqortoq har bolaget Rimbal Pty ansökt om att få bedriva gruvsdrift efter sällsynta metaller samt eudialyt som lämpar sig att användas till smyckesten. Rimbal Pty uppger att man vill anställa 90 personer.

För de gruvor som drar igång sin verksamhet under de närmaste par åren hand-

lar det om totalt 1 600 arbetsplatser. Till det kan det sedan tillkomma ytterligare fler om ansökningar från Platina Resources, True North Gems och Hudson Resources går igenom. Dessa bolag planerar att utvinna både guld, rubiner och safirer på Östgrönland, söder om Nuuk samt vid Kangerlussuaq.

Alla dessa stora projekt verkar givetvis hägrande för politiker som lockas av möjligheten att kunna fylla statskassan med välbehövliga skattepengar samt sänka arbetslösheten. Samtidigt måste man ta hänsyn till en rad miljöfrågor samt ta ställning till hur man hanterar ett läge där de internationella bolagen gärna vill importera billig arbetskraft från låglöneländer.

Joel Åsblom

Sista sidan...

Clara Holmström

Årsmöte den 18 mars

Söndagen den 18 mars kl 14.00 håller Föreningen Sverige-Grönland sitt årsmöte. Efter årsmötesförhandlingarna erbjuds fika till självkostnadspris och föreningsmedlemmen Clara Holmström ska berätta om sitt jobb som guide i Ilulissat.

Plats: Stockholm, Helgagatan 36 ing. 9, ½ trappa ned

Du tar dig dit med T-bana till Skanstull uppgång Allhelgonagatan. Går upp för trapporna och rakt fram till Helgagatan, där du viker av till vänster och går in genom valvet.

Alternativt med bil Ringvägen till Blekingegatan, där du kör rakt fram upp till kyrkan och Helgalunden. Parkering brukar gå ganska lätt att få tag i.

Språkkväll 18 april

Vi fortsätter på begäran med språkkafé den 18 april kl 18.00.

Denna gång smakar vi på det grönländska språket utifrån landets musik. Från de gamla trumsångerna till dagens populärmusik. Guider på den resan blir Joel Åsblom och Pilutaq Larsen Ström som båda är uppvuxna på Grönland. Un-

der kvällen kommer vi också att fika till självkostnadspris.

Plats: Stockholm, Hild, Helgagatan 36 uppg F 2 tr.

Filmer till utlåning

Föreningen har en del filmer till utlåning. Lånet är i sig gratis men den som lånar måste stå för portokostnaderna. Vänd dig till Sylvia Hild, sylvia.hild@comhem.se.

Lysets Hjerter med Rasmus Lyberth, VHS spelfilm.

Ved de frossne floder av Isak Kleist DVD.

Vores bygder av Ivar Silis 1988 VHS.

Jeg husker- Fortællinger fra Grønland av Karen Littauer 2002 VHS.

Föreningen på webben

På vår hemsida sverigegronland.com samt på Facebook (sök Föreningen Sverige-Grönland) kan du läsa vad som händer i föreningen.

Ibland hinner vi inte ut med programnyheter i Iluliaq utan då måste du aktivt bevaka hemsidan.

Skicka in din e-postadress

Ibland får styrelsen sen information om aktiviteter, föredrag och utställningar som kan intressera föreningens medlemmar.

Då kan vi informera om detta via e-post. Du som vill ha sådan information och kanske även vårt nyhetsbrev kan skicka din e-postadress till föreningens sekreterare, Joel Åsblom, asblom@rocketmail.com.